

26.2.1975

Kalevagatan 6 00100 HELSINGFORS 10

Telefon 642 511

Till arbetspensionsanstalterna

NIVÅFÖRHÖJNINGEN I ARBETSPENSIONERNA MED DÄRTILL HÖRANDE LAGÄNDRINGAR

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
1. INLEDNING	1
2. TILLÄMPNINGSKRETSEN FÖR ÄNDRINGARNA	1
2.2. Pensionsfallet som begrepp och dess betydelse vid stadgandenas tillämpning	2
2.2.1. Ålderspension	2
2.2.2. Invalidpension	2
2.2.3. Arbetslöshetspension	3
2.2.4. Familjepension	4
3. PENSIONSBELOPPET	5
3.1. Pensionsfall efter nivåförhöjningens ikraftträdande	5
3.1.1. APL-KAPL	5
3.1.2. FÖPL-LFÖPL	6
3.1.3. Delpension	7
3.1.4. Barntillägg	8
3.2. Pensionsfall före nivåförhöjningens ikraftträdande	10
3.2.1. APL-KAPL	10
3.2.2. FÖPL-LFÖPL	11
3.2.3. Delpension	12
3.2.4. Barntillägg	13
3.2.5. Ikraftträdande	13
3.3. Samordning	13
3.3.1. Samordningsgränsen	14
3.3.2. Familjepensionens samordning	14
3.3.3. Folkpensionens och familje- pensionens belopp vid samordning	16
3.3.4. Samordningsstadgandenas ikraft- trädande	16
3.3.5. Arbetspensionens inverkan på folkpensionen	19
3.3.5.1. Pensionsfall före 1.7.1975	19
3.3.5.2. Pensionsfall efter 1.7.1975	20
3.3.5.3. Arbetspensionsändringarnas inverkan på folkpensionen	20
3.3.5.4. Arbetsinkomstens och sytningens prioritering	21
3.3.5.5. Prioriteringarnas samordnande	21

	Sida
4. PENSIONSBE SLUT I ANLEDNING AV NIVÅFÖRHÖNINGEN	23
5. DATAÖVERFÖRINGEN	23
6. ANSVARSFÖRDELNINGEN	24
6.1. Nivåförhöjningens inverkan på ansvarsfördelningen	24
6.2. De övriga lagändringarnas inverkan på ansvarsfördelningen	24
7. TILLÄGGSPENSIONER	25
8. ÖVRIGA ÄNDRINGAR I ARBETSPENSIONSLAGARNA	25
8.1. Ändringarna i APL	25
8.1.1. Uträkandet av familjepensionsbeloppet	25
8.1.2. Beviljande av familjepension då sannolikt är att förmånslåtaren dött	26
8.2. Ändringarna i KAPL	26
8.2.1. Ansvarsfördelningen	26
8.3. Ändringarna i LFÖPL	26
8.3.1. Generationsväxlingspensionens tilläggsdel	26
8.3.2. Gränsen för nedsatt försäkringspremie	27
8.3.3. Familjemedlems försäkringspremie	27

1. INLEDNING

Republikens President stadfäste den 20 september 1974 lagen angående ändring av lagen om pension för arbetstagare och av därtill ansluten lagstiftning. Pensionsskyddscentralen har till arbetspensionsansalternas sänd lagtexten bilagd till cirkulär nr 17/74. Efter ändringen är den målsatta nivån för heleffektiva APL-, KAPL-, LFÖPL- och FÖPL-pensioner 60 % av lönen eller arbetsinkomsten. Minimipensionens belopp stiger till 33 %.

Samordningsstadgandena har också setts över så att de motsvarar den nya målsatta nivån. Dessutom har genomförts vissa andra ändringar, som närmast kan klassificeras som tekniska och som framgår i detalj i det följande.

Lagändringen har planerats att med vissa undantag träda i kraft 1.7.1975. Ikraftträdelsedagen bestäms särskilt genom förordning. Detta cirkulär har avfattats som om förordningen skulle ha givits och ikraftträdandet skulle ske 1.7.1975.

Motsvarande ändringar i statens och kommunernas pensionssystem angående grundskyddet är under beredning.

2. TILLÄMPNINGSKRETSEN FÖR ÄNDRINGARNA

Ökningen i pensionstillväxten berör alla dem som tillhör kretsen för APL, KAPL, LFÖPL och FÖPL. Likaså berör ändringen samtliga pensionsförmåner, således både ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensionen.

På pensioner som baserar sig på före 1.7.1975 inträffade pensionsfall tillämpas de tidigare stadgandena. I sistnämnda pensioner genomförs dock en förhöjning avseende minimipensionerna, för vilket en mera detaljerad redogörelse ges nedan.

I lagarnas ikraftträdelsestadganden har intagits bestämmelser om, när vid lagändringens tillämpande ett pensionsfall skall anses ha inträffat. Avgörande för om de gamla eller de nya stadgandena skall tillämpas vid bestämmandet av pensionen, är den tidpunkt, då det i ikraftträdelsestadgandena fastställda pensionsfallet har inträffat.

På grund av den betydelse pensionsfallet har, kan pensioner i enlighet med de nya stadgandena beviljas tidigast från 1.8.1975.

2.2. Pensionsfallet som begrepp och dess betydelse vid stadgandenas tillämpning

2.2.1. Ålderspension

Pensionsfallet inträffar då arbetstagaren uppnår den till pensionens utfående berättigande pensionsåldern 65 år. Vid sänkt pensionsålder, som fastställts i en vid Pensionsskyddscentralen registrerad pensionsanordning, anses pensionsfallet ha inträffat då vederbörande har uppnått den sänkta pensionsåldern.

Om en arbetstagare i ett pågående APL-arbetsförhållande fyller 65 år t.ex. 15.6.1975, men kvarstår i sitt arbetsförhållande fram till 30.9.1975, tillämpas vid bestämmandet av pensionen de gamla stadgandena. Uppskov med pensioneringen till ett senare datum medför således inte att de nya stadgandena skulle tillämpas, om pensionsåldern uppnåtts före 1.7.1975.

2.2.2. Invalidpension

Invalidpensionsfallet anses ha inträffat då arbetstagaren blivit i till full pension eller till delpension berättigande grad arbetsoförmögen. När delpension ändras till full pension eller full pension ändras till delpension, är detta således inte ett nytt pensionsfall. Nytt pensionsfall anses inte heller inträffa, då invalidpension övergår i ålderspension.

Vid bestämmandet av i KAPL avsedd invalidpension har sjukdomens begynnelsestidpunkt en avgörande betydelse för beslutet om, huruvida de sk. framtida förtjänsterna skall beaktas vid uträkning av pensionen. Mellan sjukdomens inträde och arbetsoförmågans inträde kan inrymmas en tidsmässigt tom, lång period. Pensionsfallet anses dock ha inträffat först när arbetstagaren har blivit i till pension berättigande grad arbetsoförmögen. Tidpunkten för när sjukdomen börjat har ingen betydelse vid fastställandet av den tidpunkt, då pensionsfallet har inträffat.

När person, som tidigare fått heleffektiv invalidpension, på nytt blir arbetsoförmögen bestäms pensionen i allmänhet på samma grunder som tidigare om arbetsoförmågan orsakas av samma sjukdom, lyte eller skada som vid bestämmandet av den tidigare pensionen. Vid uträknandet av pensionen beaktas då också samma anställningsperioder som vid uträkningen av den tidigare pensionen. Om den av samma sjukdom orsakade nya arbetsoförmågan börjar 1.7.1975 eller senare, tillämpas de nya tillväxtstadgandena, emedan den nya arbetsoförmågan när den börjar utgör ett nytt pensionsfall.

Vid uträkningen av pensionens belopp skall på grun av det ovan avsedda stadgandet likväl beaktas endast de arbetsförhållanden och de företagarkerksamhetsperioder som beaktades vid uträkningen av den tidigare pensionen. Eller med andra ord sagt, pensionen uträknas i övrigt helt i enlighet med den tidigare pensionen, men med användning av den högre tillväxtfaktorn. För att förhindra att invalidpensionen på konstlad väg bryts, är det för pensionsanstalterna skäl att vid avbrott i invalidpensionerna noggrant undersöka, om sökanden trots allt även under tiden för avbrottet i själva verket var arbetsoförmögen.

Under lagändringarnas ikraftträdelseskede kan i enskilda fall tolkningssvårigheter uppstå därom, huruvida arbetsoförmågan skall anses ha börjat före eller efter lagändringen. Vid övervägandet av ett invalidpensionsärende finns inget skäl till att frångå de inom systemet redan tillämpade principerna för bedömningen av arbetsoförmågan.

2.2.3. Arbetslöshetspension

Vid bestämmandet av om på arbetslöshetspensionen de nya eller de gamla stadgande skall tillämpas, anses pensionsfallet inträffa den dag, då arbetskraftsmyndigheten ger det första till arbetslöshetspension berättigande intyget om arbetstagarens arbetslöshet. Avgörande är datum för när intyget utskrivs. Som ett nytt pensionsfall anses enligt stadgandena inte en ändring av arbetslöshetspensionen till invalidpension eller ålderspension.

Enligt 4 c § 4 mom. APL betalas arbetslöshetspensionen på samma grunder som en tidigare pension, om arbetslösheten fortsätter eller om den börjar på nytt efter det den tidigare pensionen upphört och från upphörandet inte förflutit längre tid än två år. Då arbetskraftsmyndigheten härvid ger intyg över att arbetslösheten fortsätter eller att den börjat på nytt, är det inte fråga om ett nytt pensionsfall. En annan tolkning än denna skulle kunna leda till, att ett arbetslöshetsintyg för någon period inte lämnas in i den avsiktliga förhoppningen att på vederbörande skulle därefter de nya stadgandena tillämpas. Pensionsanstalterna har i praktiken ingen möjlighet att följa med dessa fall på samma sätt som i invalidpensionsfallen, i vilka invaliditetstiden i allmänhet kan konstateras på basen av läkarintygen.

Om tiden mellan arbetslöshetspensionens upphörande och den nya arbetslöshetens början är längre än två år, varvid pensionen i enlighet med det ovan sagda inte skall bestämmas på basen av de tidigare grunderna, inträffar pensionsfallet den dag, när det

till arbetslöshetspension berättigande första intyget av arbetskraftsmyndigheten ges efter avbrottet. Ges i sådant fall intyget 1.7.1975 eller senare, bestäms pensionen i enlighet med de nya stadgandena.

2.2.4. Familjepension

Pensionsfallet inträffar på förmånslåtarens dödsdag. Här bör dock beaktas, att enligt det uttryckliga stadgandet anses inte ett nytt pensionsfall ha inträffat, när rätten till erhållande av familjepension uppstår efter en pensionstagare. Om familjepensionens förmånslåtare redan under sin livstid hunnit utfå ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension, har pensionsfallet inträffat när det pensionsfall, som utgör grund för hans egen pension, inträffade. Om förmånslåtaren t.ex. invalidpensionerats 1.4.1974 och dör 10.9.1975, räknas den familjepension som utgår efter honom enligt de gamla stadgandena.

Om förmånslåtaren dör t.ex. i april 1975, men den blivande förmånstagaren, barnet, föds i augusti 1975, är dödsdagen den avgörande vid sökandet efter pensionsfallsdagen.

En sådan definition av pensionsfallet för familjepensionen innebär att, ifall den pension förmånslåtaren utfått har bestämts i enlighet med de gamla stadgandena, så skall också den pension som utbetalas efter honom bestämmas enligt de gamla stadgandena. Pensionsanstalterna behöver sålunda inte i dessa fall särskilt undersöka när pensionsfallet har inträffat, utan familjepensionen kan uträknas direkt utgående från förmånslåtarens egen pension.

Om en person fyller 65 år t.ex. 15.5.1975 och dör 5.8.1975 utan att hinna ansöka om ålderspension måste allra först avgöras, huruvida de gamla stadgandena skall tillämpas eller de nya. Förmånstagarens egen pension skulle ha bestämts enligt de gamla stadgandena om han hade sökt pension. Familjepensionens belopp räknas i exemplet utgående från ålderspensionen och inte från invalidpensionen, då ju förmånslåtaren vid sin död redan hade fyllt 65 år. Ålderspensionens pensionsfall hade å sin sida inträffat före 1.7.1975. Familjepensionen räknas enligt de gamla stadgandena, emedan pensionsfallet för den pension, på vilken familjepensionen baserar sig, dvs det första på ärendet inverkan pensionsfallet hade inträffat före 1.7.1975.

I övriga fall, då förmånslåtaren vid sin död varken fick eller hade sökt pension, har pensionsfallet inträffat på förmånslåtarens dödsdag.

3. PENSIONSBELOPPET

3.1. Pensionsfall efter nivåförhöjningens ikraftträdande

För stadgandena om pensionens tillväxt och om minimipensionen redogörs i det följande i detalj för APL:s del, samt för KAPL:s, FÖPL:s och LFÖPL:s del endast i den mån de skiljer sig från motsvarande stadganden i APL.

Enligt ikraftträdelsestadgandet tillämpas den nya pensionstillväxten på de pensioner, som baserar sig på efter lagens ikraftträdande inträffade pensionsfall. Tidigare har i punkt 2.2. redogjorts för pensionsfallet och för dess inträffande.

3.1.1. APL-KAPL

Enligt de nya stadgandena tillväxer pensionen för varje full till pension berättigande månad av anställningstiden med 1/8 % av den pensionsgrundande lönen eller med 1,5 % om året. Tillväxtökningen berör tiden från 1.7.1962. Detta gäller såväl alltjämt pågående arbetsförhållanden som redan avslutade arbetsförhållanden eller fribreven.

För tiden före APL:s ikraftträdande tillämpas de tidigare stadgandena. Enligt dessa tillväxer pensionen för varje full till pension berättigande månad av anställningstiden med 1/12 % av den pensionsgrundande lönen. Till pension berättigande räknas hälften av den tid, som arbetstagarens 8.7.1961 ikraftvarande arbetsförhållande hade pågått före 1.7.1962 efter det han hade fyllt 23 år. Sålunda tillväxer pensionen för denna tid med 1/2 % om året.

Dessa ändringar i APL, för vilka här redogjorts, har också i tillämpliga delar genomförts i KAPL.

För arbetstagare, som är född före 1.7.1919, har minimipensionens belopp enligt APL beroende på födelseåret varit 16-22 % av lönen, om såsom till pension berättigande tid kunnat beaktas hela tiden från lagens ikraftträdande fram till 65 års åldern. Enligt de nya stadgandena är minimipensionen 33 % av lönen. Är anställningstiden kortare minskas pensionsbeloppet i motsvarande proportion.

För KAPL:s del är minimipensionsstadgandet i överensstämmelse med APL:s stadgande, om också förfarandet till följd av uträkningssättet för KAPL-pensionen är något annorlunda.

skiljer sig från motsvarande tidpunkt för arbetstagarpensionslagarna beror på att företagarpensionslagarna trädde i kraft senare. Dessutom tillämpas 33 %:s regeln inom FöPL endast på en arbetsinkomst upp till ett årligt belopp om 20 000 mk (indexnivån för år 1970). För överskjutande del av arbetsinkomsten tillväxer pensionen med 1/8 % i månaden. I övrigt motsvarar stadgandet till sitt innehåll den i APL avsedda minimipensionen.

Exempel

Företagaren är född 18.4.1926. Företagarverksamhet 1.1.1970 - 30.11.1975, då han blev arbetsoförmögen. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten är 50 000 mk/år (ind. 383). Tiden 1.1.1970 - 18.4.1991 = 21 år 3 mån 18 dag. = 255 mån.

$$\text{Gränsinkomst: } \frac{383}{197} \times 20\,000 = 38\,883,25$$

$$33\% \times \frac{38\,883,25}{12} + \frac{255 \times 11\,116,75}{800 \times 12} = 1\,364,58 \text{ mk/mån.}$$

Pensionen = 1 364,58 mk/mån.

=====

3.1.3. Delpension

Beloppet för den invalidpension som beviljas i form av delpension är enligt huvudregeln hälften av den fulla pensionen. Delpensionen för arbetstagare som är födda före 1.1.1927 bestäms dock i procent av beloppet för full pension enligt de procenttal som framgår av följande tabell.

KAPL:s delpension räknas på samma sätt som APL:s delpension.

På grund av att företagarpensionslagarna trätt i kraft senare tillämpas vid uträkning av delpensionen nedannämnda procenttabell så, att den avser före 1.1.1935 födda.

Tabell och exempel

Födelse år	Delpension, procent av full pension	
	APL & KAPL	FÖPL & LFÖPL
1919 eller tid.	66	66
1920	64	66
1921	62	66
1922	60	66
1923	58	66
1924	56	66
1925	54	66
1926	52	66
1927	50	66
1928	50	64
1929	50	62
1930	50	60
1931	50	58
1932	50	56
1933	50	54
1934	50	52
1935 eller senare	50	50

Ex.: Försäkrad är född 13.5.1924. Delpension beviljas från 1.10.1975. Den fulla pensionens belopp är 543,95 mk/mån, varav APL-delen är 412,15 mk/mån och FÖPL-delen 131,80 mk/mån. Delpensionen?

APL: 56 % x 412,15 mk/mån = 230,80 mk/mån
 FÖPL: 66 % x 131,80 mk/mån = 86,99 mk/mån
 Sammanl. 317,79 mk/mån

Delpensionen = 317,99 mk/mån

=====

3.1.4. Barntillägg

Arbetspensionerna utökades med ett barntillägg från 1.7.1971. Genom detta stadgande höjdes arbetspensionsnivån för barnfamiljerna. Enligt de nya stadgandena kommer arbetspension i framtiden att också utan barntillägg stiga till 60 % av den pensionsgrundande lönen. Av den anledningen blir barntillägget med hänsyn till den målsatta pensionsnivån småningom obehövt och barntilläggsstadgandena har därför fått en ny form. Enligt den ändrade 7 c § APL beviljas ålders- och invalidpensionstagare som är född före 1.1.1939 barntillägg i pensionen, ifall pensionstagaren eller dennes make har i lagen avsett barn yngre än 18 år. Om pensionstagaren är född före 1.1.1920 är barntillägget för ett barn

20 % av pensionsbeloppet.

För två eller flera barn är tillägget det dubbla.

Är pensionstagaren född 1.1.1920 eller därefter minskas procenttalet 20 med ett för varje år, med vilket pensionstagarens födelseår överstiger 1919.

Barntillägget för KAPL-pensionen är detsamma som för APL-pensionen.

Vad företagarna beträffar, så betalas fullt barn-tillägg till företagare som är född före 1.1.1928. Därefter minskar barntillägget gradvis så, till att företagare som är född 1.1.1947 eller därefter inte betalas barntillägg.

Av följande tabell framgår inverkan av barntillägget beroende på födelseåret.

Tabell och exempel

Födelseår	Barntilläggsprocent (1 barn)	
	APL & KAPL	FÖPL & LFÖPL
1919 e. tidigare	20	20
1920	19	20
1921	18	20
1922	17	20
1923	16	20
1924	15	20
1925	14	20
1926	13	20
1927	12	20
1928	11	19
1929	10	18
1930	9	17
1931	8	16
1932	7	15
1933	6	14
1934	5	13
1935	4	12
1936	3	11
1937	2	10
1938	1	9
1939	-	8
1940	-	7
1941	-	6
1942	-	5
1943	-	4
1944	-	3
1945	-	2
1946	-	1
1947 e. senare	-	-

Ex.: Försäkrad är född 15.9.1933. Hans inv-pension är 487,50 mk/mån, varav APL-delen är 112,19 mk/mån och FÖPL-delen 375,31 mk/mån. Han har 2 barn. Inv-pensionen med barntillägg?

APL: 2 x 6 % x 112,19 mk/mån = 13,46 mk/mån
 FÖPL: 2 x 14 % x 375,31 mk/mån = 105,09 mk/mån
 Barntillägg sammanl. 118,55 mk/mån

Inv-pensionen = 487,50 mk/mån + 118,55 mk/mån =
 606,05 mk/mån
 =====

Pensionsbeloppet = 606,05 mk/mån
 =====

Beviljande eller indragning av barntillägg är inget pensionsfall. De nya barntilläggsstadgandena tillämpas när det pensionsfall som utgör grund för pensionen har inträffat efter 30.6.1975.

3.2. Pensionsfall före nivåförhöjningens ikraftträdande

3.2.1. APL-KAPL

Före lagändringen var pensionens minimibelopp enligt 5 a § APL för arbetstagare födda före 1.7.1919 beroende på födelseåret 16-22 %, ifall som till pension berättigande tid skulle räknas hela tiden från lagens ikraftträdande fram till det arbetstagen uppnådde pensionsåldern 65 år. Om arbetstagen är född före 1.7.1922 skall vid uträkningen av hans pension eller av efter honom utgående familjepension 5 a § APL tillämpas enligt de nya stadgandena med den ändringen så, att som födelseårsgräns i stället för år 1919 används år 1922. I stället för procenttalen 16-22 används procenttalet 25.

Det här anförda berör också före 1.7.1919 födda samt under perioden 1.7.1919 - 30.6.1922 födda arbetstagare, vilkas pensioner till sitt belopp är över 22 % men under 25 %. Sålunda stiger alla pensioner som varit lägre än 25 % i och med lagändringen till 25 %, under den förutsättningen att arbetstagens till pension berättigande anställningstid fortgått från APL:s ikraftträdande fram till 65 års åldern.

Stadgandena för KAPL-pensionen följer de här nämnda APL-stadgandena.

Exempel

En arbetstagare (född 8.3.1910) har stått i APL-arbetsförhållande 1.6.1948 - 15.3.1970. Av detta

arbetsförhållande erhöles en pensionslön om 2 460 mk/mån (ind. 383). Ett annat APL-arbetsförhållande pågick 1.3.1970 - 1.4.1975. Pensionslönen härav blev 2 710 mk/mån (ind. 383). Han pensioneras med ålderspension 1.9.1975. Hur stor blir pensionen?

$$\text{APL 5 § 1 mom. } \frac{177 \times 2\,460}{1\,200} + \frac{27}{100} \times \frac{92 \times 2\,460}{1\,200}$$

$$+ 1,27 \times \frac{60 \times 2\,710}{1\,200} = 585,86$$

APL 5 a §:

$$\frac{92}{152} \times 25 \% \times 2\,460 + \frac{60}{152} \times 25 \% \times 2\,710 = 639,67$$

$$E = \frac{639,67}{0,96} = 666,32$$

=====

Pensionens belopp = 666,32 mk/mån
=====

3.2.2. FÖPL-LFÖPL

Enligt de tidigare stadgandena (19 § 5 mom. FÖPL och 22 § 5 mom. LFÖPL) har beloppet för före 1.1.1927 född företagares ålderspension, full invalidpension och efter förmånslåtarens utgående full familjepension varit 22 % av arbetsinkomsten. Förutsättningen härför har varit, att till pension berättigande tid har räknats hela tiden från företagarpensionslagarnas ikraftträdande fram till dess företagaren fyller 65 år. För FÖPL:s del har stadgandet som sådant tillämpats på en årlig arbetsinkomst upp till 20 000 mk (enligt indexnivån för år 1970). Av den överskjutande delen har pensionen tillväxt med 1/12 % för varje till pension berättigande hel månad.

Enligt de nya stadgandena används i stället för år 1927 som födelseårsgräns nu år 1930 och i stället för procenttalet 22 nu procenttalet 25. Inom FÖPL används för den del av arbetsinkomsten som överstiger 20 000 mk i stället för procenttalet 1/12 nu procenttalet 1/11. Genom denna ändring har för FÖPL:s del ombesörjts, att FÖPL-pensionerna stiger i samma förhållande som de i de övriga lagarna avsedda pensionerna.

Exempel

Försäkrad (född 12.7.1928) har varit företagare 1.6.1964 - 12.3.1974, då han dog och efterlämnade änka och ett minderårigt barn. Hans pensionsgrundande arbetsinkomst är 62 020 mk/år (ind. 383). Familjepensionen är i juni 1975 910,92 mk/mån. Pensionen är 23,5 % av arbetsinkomsten, är räknad på normalt räknesätt och är inte en minimipension. Hur stor är pensionen i juli 1975?

$$\text{Gränsinkomst: } \frac{383}{197} \times 20\ 000 = 38\ 883,25$$

$$25\ \% \times \frac{38\ 883,25}{12} + \frac{282}{1\ 100} \times \frac{62\ 020 - 38\ 883,25}{12} = 1\ 304,36$$

2 förmånstagare:

$$\frac{3}{4} \times 1\ 304,36 = 978,27 \text{ mk/mån}$$

=====

$$\text{Pensionens belopp} = 978,27 \text{ mk/kk}$$

=====

3.2.3. Delpension

Enligt de tidigare stadgandena har den i APL avsedda minimidelpensionen för arbetstagare födda före 1.7.1935 varit 19 % av den pensionsgrundande lönen. I samband med lagändringarna förhöjs dessa minimidelpensioner från 19 % till 21 %. Enligt ändringen är en före 1.7.1939 född arbetstagares minimidelpensions belopp 21 % av den pensionsgrundande lönen. Vid uträkningen av minimidelpensionens belopp tillämpas 5 a § APL, enligt vilken för erhållande av full minimidelpension krävs, att tiden från APL:s ikraftträdande fram till uppnåendet av 65 års åldern i sin helhet skall beaktas som till pension berättigande. För KAPL:s delpension tillämpas samma ändringar i fråga om årsgränserna.

I företagarnas delpensioner i de fall, då pensionen baserar sig på pensionsfall som inträffat före ändringarnas ikraftträdande, genomförs en motsvarande förhöjning. Om företagaren är född före 1.1.1947 är delpensionens minimibelopp på basen av full anställningstid från lagens ikraftträdande till pensionsfallet 21 %. Denna förhöjning i tillväxten har i FÖPL-delpensionerna begränsats till att omfatta en årlig arbetsinkomst upp till 20 000 mk (indexnivån för år 1970) liksom tidigare. Av den del av

arbetsinkomsten som överstiger nämnda belopp, tillväxer FÖPL-pensionen i dessa fall med 1/11 % per månad, varav delpensionen sedan utgör hälften.

Exempel

En arbetstagare är född 1.2.1933 och har stått i APL-arbetsförhållande 1.7.1960 - 12.3.1975, då han blev arbetsoförmögen och beviljades delpension. Den pensionsgrundande lönen var 1 400 mk/mån (ind. 383). Delpensionens belopp från 1.4.1975 är 266 mk/mån. Hur stort är delpensionens belopp från 1.7.1975?

$$E = \frac{21}{19} \times 266 = 294 \text{ mk/mån}$$

Delpensionens belopp = 294 mk/mån

3.2.4. Barntillägg

På pensioner som baserar sig på pensionsfall som inträffat före lagändringarnas ikraftträdande, tillämpas barntilläggsstadgandena i sin tidigare form oförändrade.

3.2.5. Ikraftträdande

De ovan relaterade justeringarna i pensioner som baserar sig på före lagändringens ikraftträdande inträffade pensionsfall genomförs från och med lagen ikraftträdande, om pensionen även annars för denna tid skall utbetalas. Med det sistsagda förstås, att om pensionen till exempel på grund av samordning inte har utbetalats, så ger ändringarnas ikraftträdande ingen anledning till att därefter börja utbetala pensionen.

För KAPL:s del måste vid dessa ändringar ytterligare beaktas 3 och 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet för den lagändring som trädde i kraft 1.1.1969 (20.12.1968/691). Enligt detta stadgande skall på pension för KAPL-arbetstagare, som är född före år 1904, tillämpas de stadganden som gällde före sagda lagändring, om pensionen uträknad på sådant sätt skulle vara större.

3.3. Samordning

Totalpensionsskyddet består i allmänhet av arbetspension och folkpension. Då den målsatta nivån för

arbetspensionerna nu på grund av lagändringen stiger, har det varit nödvändigt att på nytt omforma växelverkan mellan folkpensionen och arbetspensionen. För den skull har såväl arbetspensionernas samordningsstadganden som folkpensionslagens stadganden om årsinkomsten vid beräkning av understödsdelen ändrats.

3.3.1. Samordningsgränsen

Samordningsgränsen räknas utgående från samordningsgrunden, vilken i allmänhet är den högsta pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten. Samordningsgränsen fås genom att av den nämnda samordningsgrunden tas 60 %. Ifall samordningsgrunden inte går över 586 mk/mån görs vid samordningen inget avdrag för folkpensionen. Sagda 586 mark svarar mot det för år 1966 fastställda löneindextalet. Uttryckt enligt indexnivån för år 1975 utgör beloppet 1 580,55 mark. Ifall samordningsgrunden är högre än detta gränsbelopp, avdras från den erhållna 60 % ett belopp som är 6 % av den över gränsbeloppet skjutande delen av samordningsgrunden, dock högst samma belopp som folkpensionens grunddel. Uttryckt enligt 1975 års nivå betyder detta, att när arbetstagarens lön är 3 447,22 mk i månaden eller mera, så är vid samordningen folkpensionsavdraget lika med grunddelens belopp. Vid lägre löner, dvs löner mellan 1 580,55 mark och 3 447,22 mark är folkpensionsavdraget 6 % av den del som överstiger 1 580,55 mk.

Exempel

En arbetstagare är född 27.9.1910. Hans pensionslön är 2 500 mk/mån (ind. 383). Folkpensionens grunddel är 112 mk/mån. Vilken är samordningsgränsen?

$$6 \% \times (2\ 500 - 1\ 580,55) = 55,17$$

$$60 \% \times 2\ 500 - 55,17 = 1\ 444,83$$

$$\text{Samordningsgränsen} = 1\ 444,83 \text{ mk/mån}$$

=====

3.3.2. Familjepensionens samordning

I samband med lagändringen har samordnandet av i familjepensionslagen (FamPL) och i arbetspensionslagarna avsedda familjepensioner utretts och förtydligats. Samordningsgränsen beror som tidigare på förmånstagarnas antal.

1	förmånstagare	=	sam.ordn.gränsen	är	30 %	av sam.ordn.	
						grundens	
2	"	=	"	är	45 %	"	
3	"	=	"	är	60 %	"	

Folkpensionsavdraget har i de gamla stadgandena motsvarats av ett i familjepensionslagen (FamPL) avsett avdrag, om förutsättningar för avdraget i övrigt varit för handen. Avdraget har gjorts

- 1) när som pensionstagare till i APL avsedd familjepension funnits åtminstone ett barn yngre än 16 år; och när
- 2) detta barn äger rätt till i FamPL avsedd familjepension efter samma förmånslätare som den, efter vilken barnet får i arbetspensionslagen avsedd familjepension.

För änkas del kvarstår stadgandena oförändrade. Enligt detta görs inget avdrag om änka ensam är förmånstagare. Är däremot även barn under 16 år förmånstagare, skall avdrag göras även för änkans del.

Enligt de tidigare stadgandena i 8 § 5 mom. APL måste vid familjepensionernas samordnande samtidigt även undersökas, om och huruvida förmånstagaren hade rätt till FamPL-familjepension. Sålunda nödgades man utreda förmånstagarens faktiska pensionsrätt. Efter lagändringen används vid familjepensionernas samordnande ett schematiskt förfarande, som inte förutsätter någon utredning av förmånstagarens rätt till FamPL-familjepension. Som i familjepensionslagen avsett avdrag för varje barn yngre än 16 år används beloppet för den familjepension som utbetalas till fader- eller moderlöst barn i den i folkpensionslagen avsedda tredje kommungruppen. Om utöver barnet även änka är förmånstagare, används som avdrag för änkas del beloppet för den i familjepensionslagen avsedda änkepensionens grunddel liksom hittills. Maximibeloppet för avdraget enligt familjepensionslagen kan dock stiga högst till 30 % av samordningsgrunden ifall förmånstagarna är 3, till högst 22,5 % om förmånstagarna är 2 och till högst 15 % om det finns endast 1 förmånstagare.

Exempel

En arbetstagare (född 22.5.1919, död 10.11.1975) har stått i följande APL-arbetsförhållanden. 13.1.1950 - 20.8.1969, varav i pensionslön erhålls 1 800 mk/mån (ind. 383) och från 1.9.1969 fram till sin död, varvid pensionslönen är 2 100 mk/mån (ind. 383). Vilken är samordningsgränsen, då som förmånstagare finns änka och ett 15-årigt barn? Det belopp för folkpensionen som skall beaktas vid samordnandet är för

änkans del 112 mk och för det faderlösa barnet 55 mk.

Samordningsgränsen: 45 % x 2 100 = 945 mk
 (22,5 % x 2 100 = 472,50)
 - 55 mk faderlöst barn
 - 112 mk änka
 778 mk
 =====

Samordningsgränsen = 778 mk
 =====

3.3.3. Folkpensionens och familjepensionens belopp vid samordningen

I samband med lagändringen har man strävat till att underlätta beaktandet av folkpensionen och FamPL-familjepensionen vid samordningen. Detta har förverkligats genom stadgandet i 8 § 7 mom. APL om att folkpensionen och FamPL-familjepensionen vid samordningen skall beaktas i enlighet med sina belopp vid årets ingång den 1 januari varje år. Detta betyder att indexförhöjningar i folkpensionen under kalenderåret inte inverkar på det folkpensionens eller familjepensionens belopp, som skall beaktas vid samordningen. Beloppen för den folkpension och den familjepension som under år 1975 skall användas vid samordnandet av enligt de nya stadgandena utgående pensioner, var 1.1.1975:

Grunddelen	= 112 mk/mån
Fader- eller moderlöst barns pension	= 55 mk/mån
Änkepensionens grunddel	= 112 mk/mån

Ifall fråga är om pension som bestäms enligt de gamla stadgandena används vid en eventuell senare ånyo förrättad samordning det sammanlagda beloppet av folkpensionens grunddel och understödsdel för en ensamstående person i tredje kommungruppen, sådant detta totalbelopp är den 1 januari ifrågavarande år. I början av år 1975 var det här avsedda totalbeloppet 274 mk/mån.

3.3.4. De ändrade samordningsstadgandenas ikraftträdande

De nya samordningsstadgandena tillämpas på sådan pension, som baserar sig på ett efter lagändringens ikraftträdande inträffat pensionsfall. Ikraftträdelsestadgandet innehåller dock ett uttryckligt omnämnande av 8 § 7 mom. APL. Enligt detta skall

det nya stadgandet om att folkpensionen och familjepensionen skall beaktas enligt sina belopp den första januari, tillämpas på samordning som avser tid efter lagändringens ikraftträdande.

Detta att folkpensionen och FamPL:s familjepension vid samordning skall beaktas enligt sina belopp den 1 januari orsakar som sådant inte någon ny samordning när lagändringen träder i kraft. Det nya stadgandet i 8 § 7 mom. APL tillämpas när och om samordning av annan orsak skall förrättas ånyo.

Om t.ex. i oktober 1975 beviljas invalidpension enligt de nya stadgandena med början från 1.9.1975, används vid samordningen för folkpensionens grunddel det belopp som gällde 1.1.1975, eller 112 mk/mån.

Ifall beslutet har fattats innan de nya stadgandena träder i kraft och med tillämpning av de gamla stadgandena, skall vid samordnandet med folkpensionen och familjepensionen de tidigare stadgandena tillämpas oförändrade. Om folkpensionsbeloppet ändras före 1.7.1975, skall detta då användas vid en samordning. Först när samordningen företas efter ikraftträdandet tillämpas det nya 8 § 7 mom. APL.

På grund av ordalydelsen i stadgandena är det i viss mån oklart, huruvida 8 § 5 mom. APL skall tillämpas vid familjepensionens samordnande även i sådan fall då pensionen bestäms enligt de gamla stadgandena och då samordningen berör tid efter ändringarnas ikraftträdande. Ändringen i 8 § 5 mom. APL är fram förallt av teknisk art, och avsikten med den är att underlätta samordningens förrättande. Den ansluter sig inte till förhöjningarna i pensionsnivån på samma sätt som t.ex. 8 § 2 mom. APL gör i sin lydelse. Sålunda kan det anses motiverat med en sådan tolkning, att vid familjepensionens samordnande tillämpas 8 § 5 mom. APL i dess nya lydelse när samordningen berör tid efter lagändringarnas ikraftträdande. Detta innebär dock inte att ny samordning enbart på grund av lagändringen skall förrättas.

När pensionen baserar sig på pensionsfall före 1.7.1975 tillämpas de tidigare samordningsstadgandena. I ikraftträdelsestadgandet ingår ett uttryckligt omnämnande av justeringen av minimipensioner som baserar sig på pensionsfall före lagens ikraftträdande. Enligt detta skall samordning härvid förrättas ånyo så, att den utgående pensionens belopp inte minskar. Som belopp för folkpensionens grunddel och understödsdel används då beloppet i januari 1975, 274 mk/mån.

Då på pensioner som baserar sig på pensionsfall före 1.7.1975 de gamla stadgandena skall tillämpas, betyder detta, att även senare när lagändringarna redan trätt i kraft, skall vid ny samordning i dessa fall i övrigt de tidigare stadgandena tillämpas utom att folkpensionen beaktas enligt sitt belopp den 1 januari. Undantag härifrån utgör den ovannämnda familjepensionens samordnande.

Exempel

En arbetstagare är född 3.2.1908. Pensionslönen är 900 mk/mån (ind. 274) och av arbetsförhållandet har uppkommit en i APL:s grundsskydd avsedd pension om 300 mk/mån (5 a § APL). (Räknad enligt 5 § 1 mom. APL är pensionen 260 mk/mån).

Övriga pensioner och ersättningar är följande:

Den försäkrade har varit kommunalt anställd i KTAPL-tjänsteförhållande 9.6.1940 - 3.2.1973. Av detta tjänsteförhållande har en totalpension om 500 mk/mån uppkommit, varav den i KTAPL:s grundskydd avsedda pensionen är 400 mk/mån. Den pensionsgrundande lönen är 600 mk/mån (ind. 274).

FPL 1.3.1973	208 mk
1.1.1975	274 mk

1) Samordning 1.3.1973

APL + KTAPL = 300 + 400 = 700 mk/mån
 Sam.ordn.grund = 900 + 600 = 1 500 mk/mån

60/100 x 1 500	= 900 mk/mån
- FPL	= 208 "
Sam.ordn.gräns	= <u>692 mk/mån</u>

Överskjutande del = 700 - 692 = 8 mk/mån

$\frac{300}{700} \times 8 = 3,43$

Avdrag i APL-pensionen = 300 - 3,43

Samordnad APL-pension = 296,57 mk/mån
 =====

2) Samordning 1.7.1975

APL = $\frac{383}{274} \times \frac{25}{22} \times 300 = 476,53$ mk/mån

$$\text{KTAPL} = \frac{383}{274} \times 400 = 559,12 \text{ mk/mån}$$

$$\text{APL} + \text{KTAPL} = 476,53 + 559,12 = 1\,035,65 \text{ mk/mån}$$

Sam.ordn.grunden justerad med index

$$= \frac{383}{274} \times 1\,500 = 2\,096,72 \text{ mk/mån}$$

$$60/100 \times 2\,096,72 = 1\,258,03 \text{ mk/mån}$$

$$- \text{FPL} = \frac{274,00}{\quad} \text{ "}$$

$$\text{Sam.ordn.gräns} = \frac{984,03}{\quad} \text{ mk/mån}$$

$$\text{Överskjutande del} = 1\,035,65 - 984,03 = 51,62 \text{ mk/mån}$$

$$\frac{476,53}{1\,035,65} \times 51,62 = 23,75$$

$$\text{Avdrag i APL-pensionen} = 476,53 - 23,75$$

$$\text{Samordnad APL-pension} = 452,78 \text{ mk/mån}$$

=====

$$(\text{Pensionen tidigare} = \frac{383}{274} \times 296,57 = 414,55 - \text{mindre})$$

Om samordningen redan tidigare lett till att pensionen gått ner till noll, föranleder inte lagändringarna att utbetalning av pensionen påbörjas. Dessa fall behöver pensionsanstalterna inte utreda.

Ifall före 1.7.1975 förrättad samordning har minskat arbetspensionens belopp, och om pensionen till följd av lagändringarna justeras, måste samtidigt en ny samordning med övriga pensioner, livräntor och fortsatta ersättningar förrättas. Dessa skall då vid den nya samordningen beaktas till samma belopp som vid den föregående samordningen, dock så att beloppen först förhöjs med APL-indexet.

3.3.5. Arbetspensionens inverkan på folkpensionen

I samband med ändringarna har i folkpensionslagen införts en ny 30 c paragraf, vari pensionsfallsdagen definieras med avseende på att arbetspensionerna skall beaktas i understödsdelens årsinkomst. Stadgandet svarar mot pensionsfallsdefinitionen i ikraftträdelsestadgandet för APL.

3.3.5.1. Pensionsfall före 1.7.1975

Om arbetspensionen baserar sig på före 1.7.1975 inträffat pensionsfall, beaktas inte i APL:s, KAPL:s,

LFÖPL:s eller FÖPL:s minimivillkor och i SPL avsedd ålders- eller invalidpension som en på understödsdelen inverkan inkomst. APL:s, LFÖPL:s och FÖPL:s tilläggsförmåner räknas likväl i sin helhet som inkomst. Av de övriga i 8 § 4 mom. APL nämnda ålders- och invalidpensionerna beaktas inte ett belopp, som för varje särskild pension är av den pensionsgrundande lönen 1/9 procent för varje sådan månad som beaktats vid bestämmandet av pensionen, dock för högst 360 månader. Detta belopp motsvarar det i APL avsedda grundskyddets belopp. Vid beräkning av understödstillägget och bostadsbidraget tas däremot arbetspensionerna i beaktande till fullt belopp.

När arbetspensionen baserar sig på före 1.7.1975 inträffat pensionsfall, tillämpas det ovan sagda även då årsinkomsten senare eventuellt på nytt skall bestämmas.

3.3.5.2. Pensionsfall efter 1.7.1975

Om arbetspensionens pensionsfall har inträffat 1.7.1975 eller senare, räknas av arbetspensionen 250 mk/mån (nivån 1.1.1975, levnadskostnadsindex 348) som prioriterad inkomst vid bestämmandet av understödsdelen. Vid fråga om understödstillägget och bostadsbidraget beaktas liksom tidigare arbetspensionen till sitt fulla belopp.

3.3.5.3. Arbetspensionsändringarnas inverkan på folkpensionen

Såväl i folkpensionslagen som i lagen om understödstillägget och bostadsbidraget har dessutom införts sk. skyddsstadganden som träder i kraft 1.7.1975. Detta föranleds därav, att förhöjningarna i arbetspensionerna annars skulle innebära en minskning i folkpensionsförmånerna. Enligt stadgandena beaktas vid bestämmandet av den på understödsdelen och understödstillägget inverkan årsinkomsten, arbetspensionen enligt sitt tidigare belopp, likväl förhöjd med folkpensionsindexet, ifall grunderna för pensionens bestämmande inte har ändrats. I ikraftträdelsestadgandet har uttryckligen stiftats, att arbetspensionerna anses förlöpa på samma grunder som tidigare trots förhöjningarna 1.7.1975 i pensioner som bestämts enligt de gamla stadgandena. Grunderna anses inte ha ändrats när arbetslöshetspension ändras till invalidpensionen eller när endera av dem övergår i ålderspension, om de på pensionsbeloppet inverkan grunderna inte ändras.

I övrigt har inte i folkpensionslagsstadgandena närmare definierats, när pensionen skall anses fort-

sätta på samma grunder som tidigare. Härvidlag skall folkpensionsanstaltens tillämpningsanvisningar följas.

Om arbetspensionens belopp för årsinkomsten har fastställts tidigare än vid ändringarnas ikraftträdelsedag, beaktas enligt ikraftträdelsestadgandena pensionen till det belopp den skulle ha uppgått till 1.6.1975.

3.3.5.4. Arbetsinkomstens och sytningens prioritering

Arbetsinkomsten räknas vid bestämmandet av årsinkomsten för understödsdelen som prioriterad inkomst upp till ett belopp om 250 mk/mån från 1.7.1975 (nivån 1.1.1975). Därtill bibehålls alltjämt makes prioriterade arbetsinkomst (235 mk/mån). Samtidigt har stadgandena om sytning ändrats så, att då folkpensionens understödsdel börjar 1.7.1975 eller senare jämställs sytningen med arbetspensionerna på så sätt, att det sammanlagda prioriterade beloppet för arbetspensionen och sytningen är 250 mk/mån.

3.3.5.5. Prioriteringarnas samordnande

Det sammanlagda prioriteringsbeloppet för arbetspensionen (pensionsfall 1.7.1975 eller senare), arbetsinkomsten och sytningen (folkpensionen börjat 1.7.1975 eller senare) har dessutom begränsats så, att dessa tillsammans kan uppgå till 415 mark i månaden. Ifall pensionstagaren utöver de nämnda inkomsterna ytterligare har inkomster av arbetspension som börjat före 1.7.1975 eller av sytning (folkpensionen börjat före 1.7.1975) beaktas därtill denna inkomst vid bestämmandet av de här nämnda prioriteringarna.

Inkomstens prioritering innebär, att av inkomsten beaktas inte det prioriterade beloppet då årsinkomsten bestäms för understödsdelen. När årsinkomsten uträknats med utelämnande av de i 30 § FPL nämnda prioriterade inkomsterna, får en pensionsstagare ännu ha inkomster upp till ett visst belopp innan understödsdelen minskar. Detta belopp är för en ensamstående barnlös person 235 mark i månaden (levandskostnadsindex 348).

Vid uträkningarna för understödstillägget och bostadsbidraget beaktas liksom hittills vid bestämmandet av årsinkomsten arbetspensionen, arbetsinkomsten och sytningen till sina fulla belopp.

Exempel:

Pensionsfallen har i alla dessa exempel inträffat 1.7.1975 eller senare och avser ensamstående person.

1. Pensionssökandens

APL-pension	□ 700 mk/mån	
Prioriterad del	□ 250 mk/mån	(30 § 2 mom. 4 punkten FPL)
	<u>450 mk/mån</u>	

Understödsdelsin- komst	= 450 mk/mån
Gränsinkomst i 27 § FPL	= <u>235 mk/mån</u>
Understödsdelsmins- kande inkomst	215 mk/mån =====

2. Pensionssökandens inkomster:

APL	= 450 mk/mån	prior. □ 250 mk/mån
Arbetsinkomst	= <u>100 mk/mån</u>	prior. = <u>100 mk/mån</u>
	550 mk/mån	350 mk/mån

Inkomster	□ 550 mk/mån
Prioritering	= <u>350 mk/mån</u>
	200 mk/mån

Understöds- delsinkomster	= 200 mk/mån
Gränsinkomst i 27 § FPL	= <u>235 mk/mån</u>
Understöds- delsminskande inkomst	= 0 mk/mån =====

3. Pensionssökandens inkomster

APL	= 600 mk/mån	prior. = 250 mk/mån
Arbetsinkomst	= <u>400 mk/mån</u>	prior. = <u>250 mk/mån</u>
	1 000 mk/mån	500 mk/mån

Prioriteringens övre gräns = 415 mk/mån

Inkomster	= 1 000 mk/mån
Prior. gräns- belopp	= <u>415 mk/mån</u>
	585 mk/mån

Understöds- delsinkomst	=	585 mk/mån
Gränsbelopp i 27 § FPL	=	<u>235 mk/mån</u>
Understöds- delsminskande inkomst	=	350 mk/mån =====

4. PENSIONSBESLUT I ANLEDNING AV NIVÅFÖRHÖJNINGEN

Nivåförhöjningen i arbetspensionerna berör såsom ovan sagts också redan före lagändringen beviljade pensioner. Pensionsanstalterna nödgas därför granska sina redan beviljade löpande pensioner. Om granskningen leder till att pensionsbeloppet ändras, skall detta meddelas pensionstagaren. Det mest ändamålsenliga är, att egentligt pensionsbeslut med besvärсанvisning ges endast i de fall, då vid pensionsförhöjningen stadgandena i 4 § 3 mom. APL och i 27 § sjukförsäkringslagen skall beaktas och pensionens utbetalning för den skall framskjuts. I övriga fall är det tillräckligt med ett meddelande om att pensionsbeloppet ändrats. Någon speciell pensionsbeslutsblankett behövs inte för detta meddelande. Meddelandet skall dock vara skriftligt och däri skall nämnas att pensionstagaren på särskild begäran kan få ett med besvärсанvisning försett beslut om förhöjningen av pensionsbeloppet. Som meddelande duger inte enbart ett pensionsutbetalningsverifikat.

I meddelandet till pensionstagaren skall också antecknas orsaken till pensionsförhöjningen, det nya pensionsbeloppet samt den dag, från och med vilken den förhöjda pensionen betalas.

Om pensionsanstalten anser det erforderligt kan anstalten utan hinder av det ovan sagda i alla dessa ändringsärenden ge ett fullständigt pensionsbeslut med besvärсанvisning.

Pensionsskyddscentralen kommer senare att till pensionsanstalterna sända modellblanketter för beslut om de pensioner som beviljas efter det nivåförhöjningen trätt i kraft.

5. DATAÖVERFÖRINGEN

Av lagändringen förorsakas ändringar i anvisningarna för ifyllande av pensionsfallskortet och arbetsförhållandekortet samt också i innehållet i de arbetsförhållanderegisterutdrag Pensionsskyddscentralen ger ur sitt register. För dessa ändringar har

närmare redogjorts i det till pensionsanstalterna redan särskilt utsända cirkuläret nr 5/75.

6. ANSVARFÖRDELNINGEN

6.1. Nivåförhöjningens inverkan på ansvarsfördelningen

De av lagändringarna föranledda förhöjningarna i löpande pensioner 1.7.1975 bekostas på samma sätt som indexförhöjningarna i motsvarande pensioner.

För de pensioner som börjar efter lagändringens ikraftträdande bestäms andelen av det egna ansvaret enligt samma principer som tidigare. T.ex. bestäms det egna ansvaret i en APL- och KAPL-invalid- eller familjepension fortsättningsvis på basen av pensionens första månadsrat.

Det egna ansvaret för en i APL avsedd ålderspension eller den sk. fonderade pensionen räknas för tid efter år 1976 enligt 1,5 procents tillväxtregeln. Noggrannare anvisningar om detta ingår i sinom tid i beräkningsgrunderna för pensionsanstalterna.

6.2. De övriga lagändringarnas inverkan på ansvarsfördelningen

9 § KAPL, som bestämmer den egna ansvarsandelen för KAPL-pensionen har ändrats att överensstämma med 12 § APL. Det egna ansvaret för efter år 1975 utgående KAPL-ålderspensioner bestäms helt i motsvarighet till ansvaret för APL-ålderspensionerna. Så t.ex. bekostas alla KAPL-ålderspensioner för före år 1.7.1912 födda gemensamt av APL- och KAPL-anstalterna. Om det egna ansvaret i KAPL-ålderspensionerna eller den fonderade pensionen ges närmare bestämmelser i utjämningsgrunden för arbetspensionskassorna.

KAPL har ändrats också såtillvida, att de familjepensioner som utgår efter före år 1971 avlidna bekostas gemensamt av APL- och KAPL-pensionsanstalterna till den del pensionerna betalas efter år 1975. På grund härav kan ansvarsfördelningen förenklas så, att ansvarsfördelningen beträffande de familjepensioner som betalas efter före år 1971 avlidna sammanslås med ansvarsfördelningen för indexförhöjningarna i invalid- och familjepensionerna eller mao. de nuvarande ansvarsfördelningarna för E^b- och E^c-pensionerna kan sammanslås i fråga om pensioner som utgår efter år 1975.

De här nämnda ändringarna inverkar på bestämmandet av den pensionsdel som bekostas gemensamt för pensioner som utgår efter år 1975, om i ålderspensionen ingår KAPL-del eller om i familjepensionen efter före

år 1971 avliden såsom till pension berättigande tid har beaktats "kommande tjänstgöringstid" på basen av KAPL. Noggrannare anvisningar om detta ges i särskilt cirkulär.

7. TILLÄGGSPENSIONER

Nivåförhöjningen orsakar vissa ändringar i kartan för registreringsbara tilläggsförmåner bla. till följd av den ändrade inkomstbindningen för folkpensionens understödsdel.

Ny karta för de registreringsbara tilläggsförmånerna ges i särskilt cirkulär.

I enlighet med lagens ikraftträdelsestadgande kan i de gällande tilläggs pensionsanordningarna tilläggs pensionens belopp minskas som en följd av nivåförhöjningen i grundpensionen. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar bestämmelser om det allmänna förfarandet vid minskningen. Anpassningen av de i 11 § APL avsedda registreringsbara tilläggsförmånerna sker enligt enskilda grunder, för vilka pensionsförsäkringsbolagen skall söka fastställelse hos social- och hälsovårdsministeriet.

8. ÖVRIGA ÄNDRINGAR I ARBETSPENSIONSLAGARNA

8.1. Ändringarna i APL

8.1.1. Uträkandet av familjepensionsbeloppet

Enligt det före 1.7.1975 gällande 7 a § 1 mom. APL är familjepensionen, om förmånstagarna är minst tre, lika stor som den i minimivillkoren avsedda ålderspension eller full invalidpension som förmånslåtarens erhöill vid sin död. Om förmånslåtarens inte vid sin död fick någon sådan pension, tas till grund för familjepensionen den pension, som skulle ha beviljats förmånslåtarens ifall denne vid sin död hade haft rätt att erhålla full invalidpension. Härvid används således som grund för familjepensionen den invalidpension förmånslåtarens skulle ha fått om i stället för familjepensionsfallet ett invalidpensionsfall hade inträffat. Om förmånslåtarens under sin livstid varken hunnit utfå eller ansöka om invalidpension och tidpunkten för arbetsförmågans inträde inte heller utretts, skall enligt lagen förfaras alldeles som om arbetsförmågan hade börjat när förmånslåtarens dog.

Vid beviljande av familjepension har det inträffat, att arbetsförmögen förmånslåtare av någon orsak inte sökt invalidpension och att från det arbetet eller företagarverksamheten upphörde fram till

dödsfallet har förflutit flera än de i 6 § 3 mom. APL avsedda 360 sådana dagar, för vilka förmånslåtaren inte fått i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsett dagunderstöd. I dessa fall leder bestämmelsen om att dödsdagen skall anses som den dag då arbetsoförmågan inträdde till att familjepensionen kan beviljas endast och enbart på basen av fribrev.

I samband med ändringarna har 7 a § APL utökats med ett 4 moment, enligt vilket förmånstagarna kan i motsats till tidigare inlämna utredning om att förmånslåtarens arbetsoförmåga hade börjat redan före dödsdagen. Detta tillämpas även på FÖPL och LFÖPL. KAPL har redan från tidigare innehållit ett motsvarande stadgande.

Beträffande APL och företagarnas pensionslagar tillämpas detta nya stadgande när familjepensionens pensionsfall inträffat 1.7.1975 eller senare. Stadgandet kan dock inte tillämpas då dagen för när familjepensionens pensionsfall inträffat definieras (punkt 2.2.4.), som med i sagda punkt nämnda undantag är förmånslåtarens dödsdag.

8.1.2. Beviljande av familjepension då sannolikt är att förmånslåtaren dött

Det i 19 b § APL nu införda 3 momentet möjliggör beviljande av familjepension i sådana fall, då det sannolika är att förmånslåtaren dött, men förutsättningarna för dödförklaring inte ännu föreligger. Familjepensionen beviljas då för viss tid fram till dess dödförklaring kan ske. I praktiken sker detta så, att pensionsanstalten bevakar dödförklaringen.

När pensionen beviljas är det skäl att för utredning av pensionens begynnelsepunkt inskaffa polisundersökningprotokoll eller motsvarande utredning i saken.

Denna lagändring gäller även KAPL, FÖPL och LFÖPL.

8.2. Ändringarna i KAPL

8.2.1. Ansvarsfördelningen

Den viktigaste ändringen i KAPL berör ansvarsfördelningen. Redogörelse för denna ingår ovan i punkt 6.

8.3. Ändringarna i LFÖPL

8.3.1. Generationsväxlingspensionens tilläggsdel

På grund av ändringen i 8 § 2 mom. APL har i 6 c § 1 mom. LFÖPL definitionen på generationsväxlings-

pensionens tilläggsdel ändrats så, att hänvisningen till det i 8 § 2 mom. APL avsedda folkpensionsbeloppet utelämnats. Enligt det nya stadgandet motsvarar tilläggsdelen liksom hittills det sammanlagda beloppet av folkpensionens grunddel och understödsdel för en ensamstående barnlös person i den i 27 § FPL avsedda tredje kommungruppen.

8.3.2. Gränsen för nedsatt försäkringspremie

Den gräns, varom stadgas i 10 § 1 mom. LFÖPL, om företagsvis nedsatt försäkringspremie, har i anslutning till lantbruksinkomststoppörelsen ändrats från 6 000 mk till 8 000 mk (ind. 197). Enligt nivån för år 1975 är dessa belopp 11 664,97 mk och 15 553 mk (ind. 383). Samtidigt har den i momentet avsedda gränsen för nedsatt försäkringspremie ändrats från att avse företaget i dess helhet till att avse enskild försäkrad.

8.3.3. Familjemedlems försäkringspremie

Genom att 10 § 3 mom. LFÖPL upphävts har det stadgande upphört, som avsåg att försäkringspremie för sådan i gårdsbruksarbetet deltagande familjemedlem, till vilken lön erläggs, skall beräknas enligt de i FÖPL stadgade grunderna. Med ändringen i 11 § 3 mom. FÖPL har även den likartade grunden för bestämmandet av försäkringspremie för familjemedlem som inte erhåller lön upphävts.

Såväl 10 § som 11 § 3 mom. LFÖPL tillämpas i den ändrade lydelsen redan från den 1 januari 1975. Dessa ändringars ikraftträdande är inte beroende av den förordning som skall utfärdas om nivåförhöjningen ikraftträdande.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Lauri Koivusalo

Markku Sirviö